

PURIM

14. den měsíce adaru

פורים

„Podívej, přichází nejveselejší a nejzábavnější svátek, svátek Purim!“ vykřikl Chagaj.

„Hurá!“ zaradovala se Chagit. „Už jsem se na něj připravila. Mám hezký převlek, řehtačku a pistolku. Maminka napekla Hamanovy uši a připravila spoustu sladkostí a koláčů, které se posílají o Purimu jako dárky. Tatínek s námi půjde do synagogy na čtení svitku Ester a my budeme řehtat řehtačkami. Já mám takovou radost!“

„Já jsem Purim, já jsem Purim, veselý a zábavný!“ zpíval blížící se svátek.

„Jupí, Purim!“ těšil se Chagaj.

„Máme radost, že tě můžeme přivítat. Pojd', vyprávěj nám o sobě, proč jsi tak veselý a proč k nám chodíš každý rok na návštěvu?“

„Celý můj příběh je zapsán na starodávném svitku pergamenu, jemuž se říká svitek Ester,“ řekl svátek Purim. „Je to svitek, který se čte v synagoze na Purim večer a ráno. Budu vám o sobě chvílku povídat, a hned pochopíte, proč jsem tak šťastný a veselý.“

Před mnoha a mnoha lety, poté co byl v Jeruzalémě zničen Chrám, byli Židé vyhnáni ze země izraelské a rozptýlili se mezi národy. Mnohé země byly tehdy pod vládou krále Achašveróše, jenž sídlil v hlavním městě perské říše – v Šúšanu. V třetím roce svého kralování uspořádal Achašveroš v zahradách paláce velkolepou hostinu, kam pozval významné velmože i služebníky. Král a jeho hosté pili hodně vína, až se opili. Začali se chovat divoce a bez zábran. Když zavolal Achašveroš

svou krásnou ženu královnu Vašti, aby se připojila k slavnosti, odmítla přijít kvůli nevázanosti opilého krále a jeho přátel. Zlý a hloupý Achašveroš se na královnu Vašti rozhněval, sesadil ji z trůnu a zapudil ji.

Poté, co vyhnal Vašti, přikázal Achašveroš svým služebníkům, aby mu našli jinou královnu, hezčí. A tak mu do královského paláce přivedli všechny krasavice říše, aby si vybral jinou ženu. Mezi dívkami, které k Achašverošovi přivedli, byla překrásná dívka, Židovka Ester. Přišla o otce i matku, když byla ještě miminko, a vyrůstala v domě svého strýce, váženého a významného Žida Mordechaje, vysídlence ze země izraelské. Když přivedli Ester před krále Achašveróše, okamžitě se mu zalíbila, zamiloval se do ní a vybral si ji za královnu.

Král nevěděl, že Ester je Židovka, a ona mu to neprozradila.

Achašverošův vezír byl zlý a krutý muž. Jmenoval se Haman. Choval se pyšně a přezíravě, a od lidí vyžadoval, aby před ním poklekali a klaněli se mu. Jedině Žid Mordechaj, Esterin strýc, se mu odmítl poklonit, a proto se na něj Haman tuze

rozhněval. Haman vůbec nenáviděl Židy a rozhodl se, že je v jeden jediný den do posledního vyvraždí. Aby stanovil vhodný čas pro uskutečnění svého záměru, metal los, to znamená, že uspořádal ze všech dnů v roce losování jako v loterii. Los padl na 13. den měsíce adaru.

A odtud pochází jméno Purim, losy, podle losu, hebrejsky *pur*, který Haman metal.

Když stanovil vhodný den, obrátil se Haman na Achašveróše, aby odsouhlasil a potvrdil jeho strašlivý plán.

Achašveroš, také ničema a nepřítel Židů, souhlasil a vydal výnos s královskou pečeti – rozkaz zničit, pobít a vyhladit 13. dne měsíce adaru všechny Židy žijící v zemích, jimž vládl.

Když se o neblahém výnosu dozvěděli Židé, shromáždili se v synagogách, tři dny se nepřetržitě postili, modlili se a prosili Boha, aby je zachránil z rukou zlého Hamana a jeho posluhovačů.

Mordechaj našel způsob, jak se spojit s královnou Ester, která byla v Achašverošově paláci, a vzkázal jí, aby zkusila na Achašveróše zapůsobit a přiměla ho zrušit neblahý výnos proti Židům. Ester

se bála krále oslovit, neboť věděla, jak je hloupý a vznětlivý. Věděla také, že Haman má na krále velký vliv. Ale sebrala odvalu, obrátila se na krále a požádala o slyšení v důležité záležitosti. Naštěstí ji měl král rád, vztáhl k ní své zlaté žezlo a řekl jí, že ji miluje tak moc, že je připraven dát jí vše, oč požádá, třeba i půl království.

Ale Ester si pouze přála, aby král s Hamanem přišli na slavnost, kterou uspořádá na jejich počest. Té noci nemohl král usnout. Prikázal proto svým sloužícím, aby mu četli z Knihy letopisů památných událostí. Do této knihy se každý den zapisovalo vše, co se v paláci přihodilo. A tu králi přečetli zapomenutý zápis, jak jednou zachránil Žid Mordechaj králův život. Odhalil úmysl dvou strážců z paláce, kteří jej chtěli otrávit. Achašveroš si uvědomil, že Mordechajovi nikdy nepoděkoval za záchranu života, ani jej neodměnil.

Ráno přišel Haman králi oznámit, že Mordechajovi nachystal vysoký kůl, kam ho pověsí. Ale než stačil cokoli říct, Achašveroš se ho zeptal: ‚Co se má stát s mužem, jemuž chce král vyjádřit vděk a uznání?‘ Haman byl přesvědčený, že král má na mysli jeho, a proto navrhl, aby

toho muže oblékli do královského roucha, vozili jej na králově koni v ulicích hlavního města Šúšanu a aby ten z králových velmožů, který koně povede, provolával: ‚Tak se jedná s mužem, kterého chce král poctít!‘

Když mu ale Achašveroš prikázal, aby si pospíšil a učinil tak Židu Mordechajovi, Haman se vyděsil. Nemohl se však protivit královu rozkazu. Se svěřenou hlavou a třesoucíma se nohama vozil Haman Mordechaje na hřebci ulicemi města a volal před ním: ‚Tak se jedná s mužem, kterého chce král poctít.‘

To byl počátek pádu hříšného Hamana. Po této ponižující události šel Haman společně s králem na Esterinu slavnost. Při oslavě, když už měl král srdce oblažené vínem, řekl Ester, že jí dá vše, oč jen požádá.

Tehdy mu Ester prozradila, že je Židovka a že podle výnosu ničemného Hamana je spolu s ostatními Židy odsouzena k smrti.

Když to král uslyšel, velmi se na Hamana rozhněval, protože mu neprozradil, že výnos o vyvraždění Židů, který sám stvrdil, platí také na Ester, jeho krásnou královnu, a na Žida Mordechaje, jenž mu

zachránil život. Hloupý král, který sotva před pár dní společně s Hamanem nařídil všechny Židy vyvraždit, teď zuřil, ale krutý výnos zrušit podle zákonů své země nesměl. Židé proto dostali povolení bránit se proti těm, kdo je nenávidí. Král přikázal pověsit Hamana na kůl připravený pro Mordechaje, a Mordechaj, strýc královny Ester, byl povýšen na místo Hamana a stal se druhým nejdůležitějším mužem v zemi, hned po králi Achašveróšovi. 13. dne měsíce adaru, tedy dne určeného k uskutečnění krutého výnosu, povstali Židé proti Hamanovým lidem a pobili je. Ve všech zemích pod vládou krále Achašveróše oslavovali Židé své vítězství na zítří, dne 14. adaru, a ustanovili jej dnem hodování a radosti. Jen v hlavním městě Šúšanu boje pokračovaly ještě 14. adaru, a vítězství se slavilo až 15. adaru, kterému se dodnes říká Šúšanský Purim (*Šušan Purim*). Protože bylo město Šúšan odpradáвна, ještě od dob Jozueho (Jehošua), syna Núnova, obehnané hradbami, slaví se Purim ve všech městech obehnaných hradbami 15. dne měsíce adaru. V ostatních neopevněných městech slavíme svátek Purim 14. dne měsíce adaru.“

„Konečně chápu, proč se v Jeruzalémě slaví Purim jiný den než ve všech ostatních městech,“ pravil Chagaj. „Jeruzalém je přece obehnaný hradbami.“

„Není divu, že jsi tak veselý a radostný,“ řekla Chagit svátku Purim. „Vždyť se celý židovský národ zachránil před vyhlazením podivuhodným zázrakem, z něhož bychom se měli radovat. Také mi je už jasné, proč hlučíme a děláme rámus pokaždé, když se zmíní Hamanovo jméno. Byl to vážně zloun a ničema.“

„Zvyk přebít rámusem Hamanovo jméno je prastarý a dodržuje se v celém galutu,“ vysvětlil svátek Purim. „Proto se vyrábějí všechny možné řehtačky, pistolky a rozbušky, které Purimu přidávají na radosti a veselí. Také purimové masky jsou zábavné a veselé. Zvyk přestrojit se je hodně starý. A během Purimu je díky němu ještě o něco veseleji.“

„Proč si lidé na Purim posílají balíčky s jídlem?“ zeptal se Chagaj.

„Když Židé v dobách Mordechaje a Ester oslavovali své vítězství, posílali si navzájem všelijaké jídlo,“ vysvětlil svátek Purim. „Zvyk má ukázat vztah a lásku mezi Židy nejen v dobách úzkosti, ale

také ve dnech radosti. Židé také rozdávali dárky chudým. Proto je dodnes zvykem, že jeden druhému posílá dobroty a že se dávají peníze chudým. Lidé si mezi sebou posílají nejčastěji sladkosti, nejrůznější koláče a hlavně purimové pečivo, kterému se říká Hamanovy uši – pečené trojhránky plněné mletým mákem. Hamanovo ucho vypadá jako trojhranný klobouk, jaký nosil na hlavě ničema Haman.

Mezi nejdůležitější sváteční příkazy patří příprava zvláštní slavnostní tabule s všelijakými pochoutkami a množstvím vína. Tradice ukládá pít víno na Purim proto, aby se srdce rozveselilo. Vždyť zázraky, jež se Židům staly za Achašveróšových dnů, vzešly z dobré královny nálady a tu vyvolalo víno, podávané při slavnosti, kterou pro něj a pro Hamana uspořádala Ester. Židovští učenci k tomu poznamenali: „Člověk je na Purim povinen opíjet se tak dlouho, až nerozezná prokletého Hamana od požehnaného Mordechaje.“

„Tak teď už rozumím smyslu slov *ad delo jada* čili ‚dokud nerozezná‘, která jsem už tolikrát slyšel,“ řekl Chagaj.

A svátek Purim zazpíval:

„Já jsem Purim,
já jsem Purim,
veselý a zábavný,
vždyť jen jednou do roka
vás přijdu navštívit.“

Svátek Purim se rozloučil s Chagit a Chagajem: „Šalom a příští rok na shledanou, radostné a veselé děti.“

Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi všehomíra,
jenž jsi nás posvětil Svými
příkázáními a přikázal nám
čtení Megily.

Aby posílal jeden druhému
dárky.

Jakmile přijde měsíc adar,
hned je veseleji.